

Nieuwe Kloostertuin Oosterbierum

| Project van:

| Dorpsbelang Oosterbierum - Klooster Lidlum

| per adres:

| Terp 10

| 8854 AD Oosterbierum

| 11 september 2013

Nieuwe kloostertuin Oosterbierum

* Oosterbierum

*'In de hoogten bij de Kleasterwei en Westerbuorren
is de plaats van het grote klooster nog te herkennen.'*

Bij Klooster Lidlum en Oosterbierum lag in de middeleeuwen een groot klooster. Dat klooster vormt de inspiratie voor het project 'Nieuwe kloostertuin Oosterbierum'. De Nieuwe kloostertuin creëert voor Oosterbierum een buitenplaats waar mensen van verschillende generaties elkaar kunnen ontmoeten bij werk en ontspanning.

Waar in het oude klooster Mariëndal priesters en lekebroeders samen werkten, aten en zongen, moet de nieuwe kloostertuin een (zomerse) leefgemeenschap gaan vormen voor het dorp.

De nieuwe kloostertuin kan de identiteit van Oosterbierum bovendien versterken en een positieve uitstraling hebben op mogelijk nieuwe bewoners, toeristen én de regio.

* Oosterbierum, historisch terpdorp aan het wad...

Oosterbierum is een eeuwenoud terpdorp aan de rand van de Waddenzee, klein en tamelijk onopvallend. De inwoners houden van gemoedelijkheid en rust, maar hebben tegelijkertijd de ambitie meer van hun dorp te maken en te bevorderen dat mensen er ook in de toekomst goed kunnen wonen. Namens haar dorpsgenoten zet Dorpsbelang zich in om deze ambitie waar te maken. Uitgangspunten voor het beleid zijn vastgelegd in de dorpsvisie die door de bewoners geaccordeerd is.

Het beleid kent verschillende speerpunten. Zo wil Dorpsbelang jongeren in haar bestuur opnemen, de verkeersveiligheid verhogen door snelheidremmende maatregelen in de doorgaande weg, de dorpskern herinrichten en aantrekkelijker maken, lokale bedrijvigheid stimuleren en bevorderen dat Oosterbierum en naburige dorpen meer en beter gaan samenwerken.

Daarnaast zet Dorpsbelang er zich ook voor in het dorp groener, duurzamer en aantrekkelijker te maken, en wil ze de rijke historie van het dorp beter zichtbaar en tastbaar maken voor bewoners en bezoekers.

In het kader van de genoemde doelen dient Dorpsbelang Oosterbierum Klooster-Lidlum nu de aanvraag in voor het project 'Nieuwe kloostertuin Oosterbierum'. Het project brengt voor het dorp een aantal ambities bijeen.

Zo hernieuwt de nieuwe kloostertuin de band met het verleden waarbij in dit deel van de waddenkust een belangrijk klooster (Mariëndal) stond, dijken werden aangelegd en de Sint Joris-tsjerke werd gebouwd.

Daarnaast brengt de tuin extra groen in het dorp en vormt ze een zomerse ontmoetingsplaats voor bewoners van Oosterbierum. In de tuin kweken bewoners samen groenten, kruiden, fruit en bloemen. De tuin krijgt echter ook een functie als openluchttheater waar dorpsbewoners en andere belangstellenden in de zomer bij elkaar komen voor kleinschalige uitvoeringen van muziek en/of theater. Een florerende kloostertuin kan ook zijn uitstraling op de regio hebben.

Ten slotte kan een mooie tuin de aanblik van het dorp vanaf de wadzijde verbeteren. Nu oogt die zijde van het dorp nog wat rommelig.

* Inspiratie voor de Nieuwe Kloostertuin Oosterbierum

Het concrete idee voor de Nieuwe Kloostertuin kreeg vorm tijdens het project 'Village Image / Leader' en de bijeenkomst 'Hart voor je Dorp 2013' van woningcorporatie Wonen Noordwest Friesland.

Het project Villages Image / Leader - van Plattelandsprojecten Noordwest Friesland - bracht de projectvertegenwoordigers van Oosterbierum in contact met zowel het Klooster in Jorwert als het Nano Nagle Centre, het moderne klooster in Ballygriffin in Ierland.

Jorwert is voor velen in Friesland een dorp dat inspireert. Met bewondering en enige afgunst kijken veel dorpen naar het jaarlijkse Iepenloftspul. Het geluk van het Iepenloftspul komt de inwoners van Jorwert echter niet aanwaaien. De dorpsgemeenschap werkt er hard voor.

Daarnaast zijn inwoners van Jorwert voortdurend op zoek naar mogelijkheden en kansen die het dorp nieuwe impulsen kunnen geven. Het plan om in het dorp een nieuw klooster te vestigen is er daar een van.

In Ballygriffin (Ierland) hebben de zusters van de kloosterorde Nano Nagle zich op een inspirerende manier opnieuw uitgevonden. Met succes wisten ze een verbinding te leggen tussen hun geloof en de nieuwe tijd. Hun klooster is nu een ontmoetingsplaats voor mensen die op zoek zijn naar of willen werken aan spiritualiteit, ecologie en cultureel erfgoed. Mensen kunnen er verblijven, scholingen volgen of meewerken op de biologische boerderij.

Het Dodo Paad in Haskerdijken vormde een derde bron van inspiratie. Het Dodo Paad vormt een wandeling die de kerk (de Kapelle), het dorp en de historie van de regio met elkaar verbindt. De route is onderdeel van het al bestaande Jabikspaad, de pelgrimsroute naar Santiago de Compostella. Bovenal biedt het de inwoners van het dorp - dat is ingesloten door een kanaal en snelweg - nu de mogelijkheid een wandeling te maken.

Het pad kwam tot stand door een gezamenlijke inspanning van bewoners van Haskerdijken en Nieuwebrug in samenwerking met Kensoor, Staatsbosbeheer, Landschapsbeheer Fryslân en Plaatselijk Belang Nieuwebrug-Haskerdijken.

Drie uiteenlopende projecten vormen levende voorbeelden van wat mensen die de handen ineenslaan kunnen bereiken met een goed idee, enthousiasme en hard werken.

Ook voor Oosterbierum ligt dit perspectief nu binnen het bereik.

* Mariëndal, klooster bij Oosterbierum en Klooster-Lidlum

Bij Oosterbierum en Klooster-Lidlum stonden gedurende de middeleeuwen achtereenvolgens twee kloosters. Het eerste werd in 1182 gesticht, ten oosten van Oosterbierum, dicht bij de Waddenzee in de buurt van de huidige Kapellewei.

De lage dijken uit die tijd boden het klooster onvoldoende bescherming tegen de Waddenzee. De zee bedreigde het klooster in haar voortbestaan en de kloosterorde zag zich genoodzaakt meer landinwaarts een ander, nieuw klooster te bouwen. Ze kozen een terp bij het huidige Klooster-Lidlum als nieuwe locatie en in 1254 stond hier het Premonstratenzer klooster Mariadal of Vallis Mariae.

Het klooster speelde een grote rol bij het bouwen en onderhouden van de zeedijken in deze regio.

In 1572 werd het klooster door de Geuzen geplunderd en verwoest. Overgebleven bezittingen gingen in 1580 over naar de Staten van Friesland.

* Nieuwe kloostertuin Oosterbierum

Oosterbierum kent een lange traditie van volkstuinten. De laatste jaren neemt in het dorp de belangstelling voor het individueel tuinieren wat af. Van het areaal aan volkstuintjes blijven percelen ongebruikt.

Tegelijkertijd is er in ons land ook een trend waarbij tuinieren zich in een nieuwe golf van belangstelling mag verheugen. Bovendien nemen dorps- en buurtbewoners vaker samen de verantwoordelijkheid voor een volkstuin. Ze kiezen er voor gezamenlijk tuinen in hun dorp of wijk in te richten en te verzorgen.

Ook het project Nieuwe kloostertuin Oosterbierum sluit bij die ontwikkeling aan. In de nieuwe kloostertuin kunnen dorpsbewoners:

- elkaar ontmoeten,
- samen kruiden, groente, fruit en bloemen telen, of
- groenten kopen (als zij geen tijd en belangstelling hebben om zelf te tuinieren)

Voor de kloostertuin wil Dorpsbelang een kleine groep vrijwilligers werven die in goed overleg met alle belangstellenden, de grote lijnen uitzet en bewaakt. Verder kan iedereen die voor korte of langere tijd haar of zijn diensten aanbiedt in de tuin aan de slag.

We denken daarbij aan liefhebbers van tuinieren, maar ook aan mensen die gepensioneerd zijn, tijdelijk of langdurig zonder betaald werk zijn, een maatschappelijke stage moeten volgen of deelnemen aan een werkervaringstraject.

Ook de jeugd van het dorp wordt actief bij het project betrokken.

[Deelplannen voor de Nieuwe kloostertuin](#)

Kindertuin

De Kindertuin is als onderdeel van de Nieuwe Kloostertuin speciaal gericht om kinderen van de groepen 5, 6, 7 en 8 in contact te brengen met tuinieren.

Kinderen verbouwen van april tot en met september hun eigen voedsel - groente en kruiden en bloemen. Oudere en ervaren tuiniers begeleiden de kinderen en leren hen de tuintjes in te richten, in te zaaien en onderhouden. De oogst aan kruiden, groenten en/of bloemen mag – vanzelfsprekend – als stimulans en beloning mee naar huis.

Bij basisschool de Flambou is belangstelling om in de Nieuwe Kloostertuin te participeren.

Tuin op hoogte

De oudste generatie tuiniers moet hun hobby vaak opgeven omdat lijf en leden diep bukken niet langer toestaan. Door een generatietuin te maken met verhoogde bakken kan een tuin op werkhoogte gemaakt worden. Het stelt oudere liefhebbers in staat hun hobby langer voort te zetten en hun kennis te delen met minder ervaren liefhebbers van tuinieren.

Kruidentuin

Een deel van de nieuwe kloostertuin wordt ingericht als kruidentuin waar inwoners van Oosterbierum zelf kruiden kunnen plukken.

Groentetuin

De groentetuin krijgt vakken waar mensen gezamenlijk dan wel individueel tuintjes kunnen onderhouden. Zo biedt de kloostertuin een ieder de kans te tuinieren naar eigen voorkeur. Het maakt het verstokte tuinliefhebber bovendien makkelijker de vernieuwing te accepteren.

Bloementuin

Een deel van de kloostertuin krijgt bloemperken. Sommige daarvan zijn er voor versiering, andere kunnen als pluktuin worden ingericht.

Boomgaard

In de kloostertuin worden bomen en stuiken aangeplant voor hardfruit en zachtfruit.

De Tuinkamer

In de Nieuwe Kloostertuin creëren we een ontmoetingsplaats voor onze dorpsbewoners en belangstellenden van 'buiten'. Binnen de kloostertuin realiseren we onder de noemer 'tuinkamer' een ontmoetingsplaats waar binnen en buiten in elkaar overvloeien. Basis hierin zijn een werkschuur met een deels overdekt terras en theetuin.

De Theatertuin

Als extra dimensie van de Kloostertuin willen we bij de tuinkamer een (klein) openluchttheater aanleggen waar in de zomer kleinschalige concerten ten gehore kunnen worden gebracht. Met natuurlijke materialen en beplanting willen we zowel podium, coulissen als ook tribune vormgeven.

En al is het nog niet zover, in gedachten houden we dat Theun de Vries een sage over het oude klooster bij het wad schreef, 'Wonder te Lidlum'. Het vormt een mooi verhaal om te zijn tijd in een of andere vorm in het theatertje van de kloostertuin op te voeren.

Beeldentuin

Bij de afsluiting van het Groenproject op 21 september aanstaande, wordt een beeld onthult van Oosterbierum als dorp dat is gebouwd op drie terpen. Het beeld draagt een inscriptie die de link van het dorp met het verleden uitlegt aan voorbijgangers.

In de Nieuwe kloostertuin én in de omgeving waar de oude kloosters hebben gestaan willen we met vergelijkbare beelden plaatsen die link met het verleden leggen. In en om het dorp ontstaat zo ook een kleine beeldenroute.

Voedselbank

De Nieuwe Kloostertuin moet nog aangelegd worden en zichzelf bewijzen, maar het is een van de ideeën om groente die over blijft te doneren aan de voedselbank. Zo kunnen mensen die weinig te besteden hebben meeprofitieren van de opbrengsten van Kloostertuin.

Groenteverkoop in eigen dorp

Bewoners die geen tijd of interesse hebben om zelf een schop of hark in de kloostertuin ter hand te nemen kunnen wel producten uit de eigen dorpstuin afnemen.

Onder de Wadden

Dichtbij de kloostertuin ligt zorgkwekerij Onder de Wadden. Bij de zorgkwekerij werken mensen met een verstandelijke beperking. Het heeft onze ambitie de kwekerij bij de droomtuin te betrekken en hen een rol te bedelen in de ontwikkeling en het onderhoud van de tuin.

* Locatie en planning

Aan de wadzijde van Oosterbierum liggen de volkstuintjes van Oosterbierum. Het land is eigendom van de protestantse kerkgemeenschap. Tegenwoordig zijn niet alle tuintjes meer in gebruik. De nieuwe kloostertuin moet op het terrein van de volkstuintjes haar plaats krijgen. De Nieuwe kloostertuin komt daarmee op grond van de Sint Joris-tsjerke.

Dit najaar moeten de plannen voor de Nieuwe Kloostertuin door de Groencommissie en Dorpsbelang verder uitgewerkt en geconcretiseerd worden. Zo kan - met een beetje geluk - in voorjaar 2014, of als dat niet lukt in najaar 2014, de eerste spa de grond in.

De Groencommissie kon bij het groenproject rekenen op de steun van enkele tientallen vrijwilligers. Deze groep en andere dorpsgenoten worden opnieuw bij de voorbereiding en uitvoering betrokken.

* Begroting Nieuwe kloostertuin Oosterbierum:

De gevraagde **investering** in de Nieuwe Kloostertuin Oosterbierum

1	Tuinkamer – ontmoetingsruimte/werkschuur	€	12.500
2	Aanleggen stroom / water	€	8.500
3	Inrichting Tuinkamer	€	4.000
4	Beplanting	€	7.500
5	Bestrating	€	7.500
6	Beelden (en informatieborden)	€	10.000
	<ul style="list-style-type: none">• Klooster Mariëndal - Klooster Lidlum• Nieuwe Kloostertuin• Sint Joris• de Draak• land van haringvissers en aardappelboeren.• Tuinkamer• Theatertuin		
7	Communicatiemiddelen en route	€	5.000
	Totaal	€	55.000

De gekozen **dekking** voor de Nieuwe Kloostertuin Oosterbierum

1	Villages Image / Leader	€	19.000
	- planontwikkeling		
	- communicatiemiddelen		
	- projectbijdrage		
2	Bijdrage Gemeente Franekeradeel	€	5.000
3	Bijdrage Wonen Noordwest Friesland	€	5.000
4	Bijdrage Fonds Nij Bethanië	€	1.000
5	Bedrijfssponsoring	€	5.000
6	Zelfwerkzaamheid	€	20.000
7	Totaal	€	55.000